

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vilákra postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

A szabadelvűség.

A szabadelvűség, melynek tiszta irányára egykor olyan jótékonyan hatott főpapjaink nemes gondolkozása, ma más irányba lett terelve, mint amely irányt az alapvetők kitűztek volt.

A ma nemes irány, mely a közéletet áthatotta, papjainkat vezette, ma már nagyot fordult, amióta a reklám hajhászat egyik mellékágának csucsára jutott.

Ámde abban, hogy így történt, magunk is hibásak vagyunk.

A katolikus hívek nagy tömege még mindig azon hitben él, hogy az irány nem változott, hogy báró Eötvös József eszméi az új nemzedék vezérfáklyáit képezik, és követik a hinár közzé vezető lángot nagy tömegekben.

A felülkerekedett vallástalanság ingó talajra vezetett, hanem ezt nem vesszük észre és elítéljük azokat, kik óva intenek a véstől.

Ma, a valláserkölcsei irány ezen hanyatlása mellett katolikusnak lenni nem erény azok előtt, kik a vezéri fáklyát szerelik lobogtatni.

Soha főpapjaink oly zordan megtámadva nem voltak, papjaink megbántva nem érezhették magukat, mint a jelen korszakban, amikor a vallástalanság elvűségnek nyilvánítottatik.

Elleneink, a támadók, feledik azt, hogy épen a katolikusok értelmisége támogatta a szabadelvűség régi nemes irányát a leg-hathatósabban, és a mai korban kezd visszavonulni a támadások elől, kezd visszatérni ama nemes irányhoz, melynek vezérlángjait a mai szabadelvűség kioltogatni nem képes.

Kinek okoz örömet az, amikor a hírlapok hasábjain megrohanva látja vallási életének vezetőit!

Mintha a régi kor utszai támadásai kerülnének elő; minthogy nincs semmi új a nap alatt.

A küzdők kised, de elszánt táborának célja visszaszorítani medrébe azt a ki-

csapott árt, mely a nemes irányu szabadelvűséget elborítással fenyegeti.

A mi főpapjaink között nem szükséges példákra mutatnunk, hiszen történelmünk gazdagon mutatja be a nemes irány vezérférfait.

És mégis a vallástalanság a hívek előtt úgy törekszik felmutatni nagy alakjainkat, mintha azok változtak volna meg; holott az uralomra kapott vagy inkább arra törekvő egyesek eszme nélküli törekvése csapott ki ama mederből, mely számára régidő óta készítvé volt.

A politikai élet nagy alakja, Deák Ferencz, kit a haza bölcsének nevez az utókor, egykor épen így lön megtámadva nagy művéért, holott a bekének ezen apostola kezdettől óta nem tért le amaz irányról, mely előtte a pályacél végpontjául lebegett.

A kormányzat újabb epigonjai, kik az apró csinyek üldözésében kedvüket találják és működéseik végcéljául tűzik azt ki Bánffy báró miniszter szerint, képtelenek lévén a nagy alkotásokra, az ujjongó tömeg larmáját a szabadelvűség diadal kürtjének vélik és mert jól esik a füleiknek, teljes erejükből törekszenek a hangok zugásának tartósságát biztosítani.

Ezen kapkodás, a semminek ezen nagyra keltése az új kormányzat nagy művelete. Ebben rejlik ma a kormányzás tudománya.

Hasztalan kiáltják a józanabbak, hogy eszmét, tiszta és nemes irányt a népnek! — e nélkül elvész. A kormányzat gyönyört talál a tömjénezésben és tömjénezetetésben.

A vallástalanság ezen támadása annyira hatott már, hogy papjaink idegenekül tekintetnek e hazában és mi egykedvűen nézzük azt!

Templomaink lasankint megtelnek áhitatos néppel s az ájtatoskodók buzgó fohásza megerősíti a küzdőket, hogy meg ne hátráljanak ott, ahol a meghátrálás erkölcsi halál.

A szabadelvűség zászlója azok kezeiben

lobog, kik a valláserkölcsei útján haladnak az emberiség legnemesebb célja felé és nem azokéban, kik megtámadnak minden nemes, nagyot és megerősíteni törekszenek a hitbuzgóságot, hogy elvegyék az ember legnagyobb kincsét a vallást.

J—s.

A nyitrai választás.

Köztudomású tény, hogy a nyitrai második választást hetek óta milyen liberális módon preparálták. De mi e pillanatban, midőn a választás eredményéről a legelső értesítéseket olvassuk, korántsem kívánnak a liberális sajtó szokott módjára eljárni.

Föltehetjük ugyan, egyrészt az uralkodó liberális párt untig ismeretes kísérleti erkölcsi másrészt pedig az ezen választásra nézve eddig napfényre jutott adatok alapján, hogy a választás most sem volt korrekt és tiszta.

De míg a kellő részletes eseményekről kimerítő tájékozás nem jut a köztudomás elé, egyelőre tartózkodunk a végleges ítélettől.

S csak is arra szoritkozunk, hogy a tegnap e tárgyban kapott távirati tudósításokat közöljük.

* * *

Budapest, április 25. (Saját tud. távirata.) Nyitra Szulyovszky erőszakoskodása következtében Janits 142 szavazattal győzött. Sok szavazót visszautasítottak. Gróf Zichy Nándor és Szulyovszky között izgalmas szövényt volt. A választást ismét megtámadják.

*

Budapest, április 25. (Saját tud. távirata.) Janits többsége csak 76 szavazat. A választás reggeli 8 órakor ért véget.

*

Nyitra, április 25-én A szavazás ma reggel 8 órakor befejeztetett. Janits 76 szótöbbséggel képviselőnek proklamáltatott. A Zichy szavazatokból 368 visszautasított. A küldöttségek előtt hihetetlen erőszak és törvénytelenység ment végbe.

Egyházpolitika.

Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a függetlenségei és 48-as pár elhatározta, hogy a kormánynak, a hátralevő egyházpolitikai javaslatok tárgyában, erősen fog opponálni.

Most arról adhatunk hírt, hogy ezzel szemben az Eötvös-Justh-féle liberális frakció is tárgyalás alá vette a zsidó recepczióról és a

vallás szabadságról szóló javaslatokat s elhárította, hogy az előbbire nézve a főrendiházhoz való változatlan visszaküldést fogja kivánni, s az utóbbira nézve, csatlakozik a kormány javaslatához.

Egyidejűleg fölemlítjük, hogy legutóbb a nemzeti párt szintén értekezletet tartott s kimondotta, hogy a javaslatokkal szemben, továbbra is megmarad eddig elfoglalt elvi álláspontja mellett, s a képviselőházban ez értelemben fog eljárni.

Tisza Kálmán szózata.

Székesfehérvárott a dunántúli ev. ref. egyházmegye közgyűlése alkalmából Tisza Kálmán messzehallatszó pohárköszöntőt mondott. Alkalmos lesz ez a pohárköszöntő arra, hogy az egyházpolitikai küzdelmeket a végletekig kiélejtse s a magyar haza protestáns polgárait szembe állítsa a katolikusokkal.

A dunántúli egyházkerület közgyűlésén esztendőök óta egymást érik a tapintatlannál tapintatlanabb nyilatkozatok, de a mainál veszedelmesebb riadót még nem hallottunk. Tisza Kálmán, mint egy székes-ehérvári telefontudósítás jelenti, így szól pohárköszöntőjében:

»Az igazság a református vallás mellett van. Lehet, hogy a fanatikus elemek eszméi momentán diadalt aratnak, de az igazság söprije végigvonulván rajtuk, eltűnnek a lát-határról. Tikos féreg rágja hazánk testét. A protestáns egyháziak és világiak vannak hiv-
vatva ezt a férget kiölni.

Az evangélium alapján a szószékről hirdetni kell az eszméket. A szószékről be kell hatolni a családi szentélybe s a világiaknak a munkában mindenkor segíteniök kell. Nem csupán beszélni, hanem tenni is kell.»

Tisza Kálmánnak ezzel a csatakiáltásával szemben konstatáljuk egyszerűen azt, hogy a felekezeti harc ilyen veszedelmes próklamá-czióját egyetlen egy ktholikus nagygyűlésen, sem egyházi, sem világi részről nem hallottuk.

Lapszemle.

Budapest, 1895. április 25.

A Magyar Állam A recepezió cím alatt mutogatva a zsidó recepezió káros voltát az országra nézve, s azt mondja, hogy mikor 1848-ban báró Eötvös szóba hozta a zsidók emancipációját, azzal vágott vissza Széchényi István: »és ki fog minket harmincz év múlva

a zsidóktól recepiálni? Ma ugyanazt kérdezhetjük ugymond. Ha mi recepiáljuk a zsidókat, vajjon harmincz év múlva fognak-e ők minket recepiálni.

A Hazánk a gróf Zichy Jenő ázsiai expedíciójáról cikkezik rendkívül meleg hangon, örül, hogy akad még a mai korban olyan férfi, ki nagy és nemes tudományos czélokért képes ismeretlen veszedelmek kockázatainak magát kitenni és százezreket áldozni.

A Nemzeti Ujság azt írja, hogy a képviselőház új szavazása a recepezió felett, ha győz is a kormány, csak haszontalan idővesztetés, mert a főrendiház ugy sem megy bele semmiféle kompromissumba.

A Nemzet szerint az osztrák kereskedelmi miniszter vezetése a déli vasut államosítása ügyében nemcsak nemzetgazdasági okokra vezető vissza, hanem legfőképp a bonyolult politikai helyzetre, mely erősen meg fogja rázkódtatni Ausztria egész közéletét.

Az Egyetértés azt a kérdést fejtegeti, hogy a Japán és Kína közt megkötött simonoseki béke mily hatást gyakorolt azon európai nagy hatalmakra, melyeknek Ázsiában birtokaik vannak.

A Pesti Napló a bécsi Reichsrathot leczkérleti meg azon vita alkalmából, melynek folyamán a déli vasut meghiusult államosítása miatt felbőszült képviselők Magyarországról rendkívül merész hangon beszéltek, jöllehet nincs igazságuk.

A Magyarország »A pauperizmus« cím alatt a fogyasztási adókra vonatkozólag azt mondja, hogy esökken a bor, a hus, cukor és ásványolaj fogyasztása. Apadnak az államnak ebből a forrásból eredő jövedelmei. Az első-rangu szükségleti cikkeknek kisebb vagy nagyobb mértékben való fogyasztása szorosan összefügg az általános gazdasági helyzettel s végelemzésben a fogyasztási adók apadása ijesztő jele a pauperizmusnak, a tévesztett gazdasági és társadalmi politika szomorú eredményének. Magyarországon ugymond, a pauperizmus jelei mutatkoznak. Nem a sajtó vészharangja hirdeti ezt, hanem az adózási eredmény, a mi a fogyasztási adóknál visszatük-rőzi a gazdasági állapotot.

A Magyar Hirlap Ausztria képviselőházát támadja meg azért, mivel Magyarország ellen kikel, hogy a déli vasut államosítása Magyarország aggodalmait és tartózkodásán meghiusult.

A Pesti Hirlap a nyitrai képviselőválasztással foglalkozik, természetesen, hogy néppárt ellenes szempontból. Azt mondja, hogy a néppártnak nem szabad meggyökereznie Magyarországon, mert a nemzeti egység legfőbb érdeke követeli, hogy itt felekezeti párt ne alakulhasson.

A Budapesti Hirlap Ausztriát itéli el azon hangért és magatartásért, melyet most a déli vasutak államosítása feletti tárgyalások alkalmával Magyarországgal szemben tanúsított, s hosszasan kimutatja, hogy mennyire jogosulatlanok az osztrákok követelései.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Április 25. —

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schober Ernő, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Wlassics Gyula, Festetics Andor gróf, Erdélyi Sándor, Dániel Ernő.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Bánffy Dezső br. miniszterelnök bemutatja Bosznia és Hercegovina kormánya által felveendő 24.000.000 korona állami kölcsönről szóló törvényjavaslatot.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter több viczinális vasutra vonatkozó törvényjavaslatot terjeszt be.

Következik a napirend:

A Rába- és mellékfolyóinak szabályozásáról szóló 1885. évi XV. és 1893. évi XVII. tezikkek végrehajtása folytán szükséges teendők iránti törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház többsége a törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is megszavazza.

Következik

az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenet tárgyalása.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter: A ház iránt érzett tisztelete tiltja, hogy ismét a már két ízben megvitatott s elfogadott törvényjavaslat vitatásába bocsátkozzék, ép azért csak egy rövid határozati javaslatot nyújt be s kéri a házat, hogy fogadja el a határozati javaslatot.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Poéta.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Volt nekem hajdanában egy jó barátom, akít mindnyájan poétának hívtunk. Nem annyira a benne lakozó költői ihlett miatt ragadt rá ez a szép név, hanem azért, mert mi, akik költőt még sohasem láttunk életben, olyanoknak képeltük őket, mint Adolár. S valóban nyurga, légies természetű, keskeny, finom metszésű arczával, nedves savószínű szemével, melyek mindig a bizonytalan távolban révedeztek, gyér kenderszín fűrtelével s ideges kapkodó mozdulataival poétikus benyomást gyakorolt a nézőre. Ha ehhez hozzávesszük, hogy Adolárszenvedélyes sétáló volt, aki versenyt szavalt a szelekkel s gesztusokat tanult az imbolygó kut-
ágástól, senkisémet csodálkozhatik a reá tapadt epitheton fölött.

Különben igen jóra való. Békés fiu lett volna ha nincs az a rögeszméje, hogy ő költőnek született. Azon ifju költői nemzedékhez tartozott, amely mindig gondoskodik arról, »hogy országos szárazság esetén legyen egy kis zöldség.«

Azonkívül szenvedélyes tősztozó volt. Az általános óhajnak hamar engedett s a poetika legszigorubb szabályai szerint rimbe szedett a levestől a dessertig mindent.

Ezek után kiki beláthatja, hogy Adolár igen boldog ember volt. Csak az bántotta, hogy a publikum még nem vett tudomást az ő irodalmi munkásságáról.

S ez keserítette meg némileg az ő édes napjait.

Tudatára ébredvén ugyanis a fejében motzkáló géniuszoknak, sietett, hogy vele az emberiséget boldogítsa. De ez nem ment olyan könnyen. Ha a kiadók is oly elismeréssel lettek volna iránta, mint a minő buzgalommal ő írta verseit, már a közönség kedvence volna. Ő legalább így képzelte.

De a prózai kedélyű kiadók, kik csakis a kegyetlen sors intézkedése folytán foglalkoznak költemények kiadásával, félreismerték Adolár erőteljesen rugkapálódzó zsenijét.

— Csak halhatatlan elődeim hasonló sorsa vigasztal — mondta, valahányszor visszaküldték verses kötetét.

— Ugy van — gonyolódta társai — ne csüggedj s ne feledd, hogy minden nagyság csak halála után lesz nagygyá. Neked nagy missziód van, melyet be kell töltened, ha csak nem akarod magad érdemtelenné tenni a bened rejő isteni szikrához — így ugratták szegény Adolárt, valahányszor kiöntötte előttük panaszos szívét.

— Igazatok van, nem tehetem, hogy ne írjak. Muzsám nem hagy pihenni — sóhajtott fel teli tüdővel s rohant ki a szabad levegőre.

Az volt ugyanis Adolár barátom szokása, hogy valahányszor megszállta az ihlet, kiment a mezőre. Ott írta meg s szavaltta el verseit. Ott jelentek meg költeményei először s utóljára a nyilvánosság előtt.

A langy zephyr, az illatos pongyola pitypáng, a susogó lombok, a lágyan zsongó habok voltak az ő hallgatósága. Kisérteül pedig szív-

szagató elegiáihoz a távolról finom díszharmóniába átsűrődő maeskanyávgóság szolgált.

Minden ilyen sétájáról hazahozott egy újszülött költeményt.

Bár én voltam az, aki a legkimételetlenebb kritikát mondtam verseire, mégis én hozzáam volt legtöbb bizalma. Újszülött verseit csak nekem mutatta meg. Komikus volt, mily mohó kíváncsisággal várta bírálatomat.

Én megszántam Adolárt. Sokszor törtem rajta a fejem, miképen lehetne őt beteg képzelődéséből kijózanítani.

— Te Adolár, mi czélod neked a verselésel? — kérdeztem tőle sokszor.

— Mi czéloom?

— No igen, hisz csak magad is belátod, hogy nem vagy költő. Aztán utóvégre is, mindenkinek elszokott jönni a maga ideje, mikor verseket farag, de nálad már ez nagyon sokáig tart. Térj már egyszer eszedre.

— Mit beszélsz? — kérdé sértődött ábrázattal.

— Hát egyszerűen azt, hogy hagyj fel már végre a versírással. Nem is képeled, mennyire neveltségessé teszed magad.

— Köznapi lélek — felelé félvállról s ingerülten otthagytam.

Már így nem boldogulok — gondoltam magamban s más mód fölött gondolkodtam.

A véletlen meg is adta az eszmét.

Egy nap szokatlan izgatott állapotban találtam Adolárt.

— Mi bajod? — kérdém tőle egész közönyösen.

— Semmi. Éppen avval a gondolattal fog-

Határozati javaslata a következő:

Mondja ki a ház, hogy a zsidó vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslatot a már elfogadott szövegében változatlanul fentartja s azt alkotmányos tárgyalás és szives hozzájárulás végett a főrendiházhoz küldi át.

Illyés Bálint: Pártja nevében, melyhez tartozni szerencsém van, kijelentem, hogy a párt ragaszkodik előbb elfoglalt álláspontjához s így a párt a miniszter határozati javaslatát elfogadja.

Neumann Armin csak röviden kíván a szönyegen forgó tárgyhöz szólani. A zsidó vallás recepczióját a nemzeti haladás, a liberális eszmék követelik s nem lehet többé ezen követelés elől elzárkózni. Ő abban a meggyőződésben van, hogy a zsidó felekezetet a recepczió után nem lesz abban a helyzetben, hogy valaki e felekezetbe minden mellékezel nélkül belépne, de különben is a prozelita csinálásnak ép maga a zsidó felekezet a legnagyobb ellensége.

Hogy a zsidó vallás recepcziója nem fogja abszorbeálni a keresztény államot, idézi **Andrássy Gyula** gróf beszédét, melyben a nagy államférfi ez aggodalmát agyémnek nevezi.

A zsidóság bizik abban, hogy a magyar nemzet ismert lojalitásánál fogva véget fog vetni azon anomáliának, mely jelenleg fennáll s tekintve a zsidóság hazafiságát, hazaszeretetét, ki fogja emelni mostani megalázott helyzetéből s meg fogja védeni az olyan inzultusoktól, minőnek csak nemrégiben is tanui voltunk.

A zsidók története bizonyítja, hogy nem a zsidóság volt oka annak, hogy nem asszimilálódtak teljesen, mert simulékonyabb s asszimilációra képesebb faj a zsidóságnál nincs sehol, de valamint most nem akarják bizonyos körök befogadni, úgy nem akarták ez ideig sem.

Elfogadja a kultuszminiszter határozati javaslatát.

Szapáry Gyula gróf: A zsidó vallás recepcziójára nézve röviden csak azt jelenti ki, hogy álláspontja e kérdésben nem változott s így felesleges, hogy azt újból ismertesse.

Kifogásolja, hogy a kormány a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenet tárgyalását már a holnapi ülés napirendjére tűzte ki. Kifogásolja ezt, nem azért, mintha az üzenet tárgyalását késleltetni akarná, hanem azért, mert azoknak, kik a bizottság javaslatával komolyan foglalkozni akarnak, a tanulmányozásra nem marad elég idejük.

Nem helyeselheti azt, hogy míg a kormány a főrendiházban alkudozik s módosításokat fogad el, addig itt a képviselőházban állásához a legmerevebben ragaszkodik.

Neki a legfőbb óhaja az, hogy a felekezeti béke mielőbb helyreálljon; de azt, a kormány által tanúsított merevséggel, hajthatatlansággal elérni nem lehet.

Hosszabb érvelés után azon óhajának ad kifejezést, hogy a zsidó vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslat olvasztassék egybe a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslattal is a méltányosság tekintetbe vételével tegyenek egyes változtatásokat a már egyesített törvényjavaslaton, olyan változtatásokat, melyek alkalmasak a kedélyeket mindkét oldalon megnyugtani.

Részletesen fejtegeti a két törvényjavaslat intézkedéseinek párhuzamban állításával indítványának helyességét.

Elnök: A házszabályok értelmében figyelemzteni szónokot, hogy a napirenden levő tárgytól eltér s fejtegetéseit csak a ház engedelmével folytathatja.

Szapáry Gyula kéri az elnököt, tegye fel a kérdést, vajjon a ház megadja-e neki szólási jogát vagy sem?

Elnök felteszi a kérdést. A ház többsége Szapáry grófnak a szólásjogot megadja.

Szapáry Gyula gróf: *Indítványa tehát az, hogy a zsidó vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslat az általa tett módosításokkal tétessék a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat II-ik fejezete helyébe s az így egyesített s módosított törvényjavaslatot bizottsági tárgyalás végett utasítsa a ház a közoktatásügyi és igazságügyi bizottságokhoz.*

Elnök a házszabályok értelmében az indítvány nem kerülhet tárgyalás alá, mert olyan dologra is vonatkozik, mely még nincs napirenden. Ő helyesebbnek tartaná, ha ehhez képest Szapáry képviselő indítványát két részre szakítaná.

Wlassics Gyula polemizál Szapáry Gyula gróf által benyújtott indítványával. A kormány nem alkudozott soha, elveiből nem engedett, csupán csak a formára nézve tett engedményt, de ez engedmény a lényegét nem érintette, mert ha a kormány a törvényhozás felhatalmazása alapján valamint rendelet után szabályoz, úgy e rendelet csak törvényhozási uton változtatható meg.

Batthyányi Tivadar gróf: Nagyon helyes! (Nagy derűltség.)

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter:

Nagyon sajnálom a nemes grófot, hogy nincs meg a kellő olvasottsága... (Nagy zaj.)

Andreánszky Gábor báró: Miniszteri gorbomaság! (Nagy zaj!)

Wlassich Gyula kultuszminiszter: Mindig tekintettel voltam arra, hogy a parlamenti illetet megartom; de ha valaki olyan vakmerő... (Nagy zaj. Elnök csenget. A miniszter szavai a zajban elvesztek.) Kérem a házat, tekintsünk el ez incidensstől; a helyes álláspontot senkisémm arrogálhatja magának.

Hosszasabban bizonyítgatja ezután, hogy valami ügynek törvényes felhatalmazás utján leendő rendeleti szabályozás egészen törvényes. Nem fogadhatja el Szapáry Gyula gróf indítványát. Szapáry azt indítványozza, hogy a recepczióról szóló törvényjavaslat változatlanul illesztessék be a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatba. Nem tudja megérteni, hogy mi előny származnék ebből a javaslat ellenzőire, ha e javaslat egy másikba beolvastatnék. Ha a főrendiház elfogadná azt összevonva, úgy minden esetre elfogja fogadni akkor is, ha megmarad önálló törvényjavaslatnak. A mi a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó indítványt illeti, ahhoz most nem szólhat hozzá, mert az említett törvényjavaslat tárgyalása nincs napirenden.

Ismételten kéri határozati javaslatának elfogadását.

Szapáry Gyula gróf oda módosítja indítványát, hogy a zsidó vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslat azon utasítással tétessék át a bizottságokhoz, hogy az egyesítse a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatlalt.

Batthyány Tivadar gróf személyes kérdésben szólal föl s visszautasítja a közoktatásügyi miniszternek személyére vonatkozó kifejezéseit.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Polónyi Géza szólal föl: Pártja nevében kijelenti, hogy pártja a vallásszabadság a lelkiismereti szabadság s vallás egyenjogúság elveinek alapján áll; a szönyegen forgó törvényjavaslatot elfogadja s azt támogatja. A mi a kérdés taktikai oldalát illeti, ő a dolgok mai stádiumában nem tudja helyeselni Szapáry Gyula gróf indítványát. Pedig neki az egyesítésre vonatkozólag még súlyosabb argumentumai vannak. A recepczió nélküli törvényjavaslat elfogadása után a zsidóság ugyanis oly kiváltságos helyzetbe kerül, mely okvetlenül törvényhozási reparációt fog maga után vonni. Utal e tekintetben a zsidók hitközségi szervezetére, mely nem olyan, hogy az állammal szemben képviselőt állíthatna.

lalkozom, hogy magam adom ki költeményeimet. Végre is meguntam a kiadók oktalan akadékoskodásait.

Egy jó gondolat fogamzott meg bennem.

— Ne verd magad hiábavaló költségekbe, folytatám nyugodtan, de élesen figyeltem szavaim hatására.

— Hát mit csináljak? — kérde kíváncsian.

— Ha már minden áron nyilvánosságra akarod hozni műveidet, van annak más módja is. Add át nekem verseidet, én majd elintézem a dolgot.

Adolár öröme leírhatatlan volt. Nyakamba ugrott s oly szenvedéllyel szorított magához, hogy alig birtam ölelő karjaiból szabadulni.

— Odát írok neked — kiáltott fel átszellemült arccal.

— No azt ne tedd — tiltakoztam szerényen s gyöngye szemrehányást éreztem magamban, amint tervem erőszakra jutott.

— Mindegy — vigasztaltam magam, ez a mód okvetlenül használni fog.

Még aznap átadta Adolár porlepte verseit.

— Rád bízom legdrágább kincsemet — e szavakkal nyújtotta át kéziratát s gyöngéd szeretettel vetett reájuk egy utolsó bucsupillantást.

Késedelem nélkül hozzáfogtam tervem kiviteléhez. Minden pompásan sikerült. A kiadónak nem volt semmi kifogása s jóízűen mosolygott.

Másnap Adolár áthevült arccal s lázban égő szemekkel állított be hozzám.

— Te vagy az én nagyilelkű maecenásom — nyögé fuldokolva az örömtől.

— No mi lett? — kérde, mintha mitsem tudnék a dologról.

— Épen most vettem a kiadó levelét, melyben készségesen vállalkozik műveim kiadására, s egyben fel is kért, bíráljam meg a mellékelt költeményt, valjon érdemes-e a közlésre.

— Brávó — kiálték tettetett örömmel.

— Így hát végre ismeretes leszel a nagy közönség előtt s a hosszú türelem után végre elnyered a megérdemelt elismerést.

Barátom egészen exaltálva volt.

— Csak most érzem igazán hivatásomat. Ezentul neki szentelem minden perczemet.

— Hát mi a véleményed arról a költeményről?

— Pah, egy éretlen ifju ömlengései. Tudod manapság gomba módra terem a költő s mindegyik helyet kér az irodalomban. De lesz rá gondom, hogy kiséperjem őket a muzsa templomából.

Pár napig nem lehetett Adolárral gyalog beszélni. Összefutotta minden ismerősét s nagy diadallal hirdette, hogy művei már sajtó alatt vannak. Előfizetési felhívásaival elborította az egész környéket.

Már kezdtem aggódni a következményektől. Egy hét múlva végre fölkerestem a lakásán. Alig néztem körül, már sejtettem, hogy bekövetkezett a válság.

Adolár kétségbeesett arccal jött elélem. Szemeiből végtelen szemrehányást olvastam.

— Mi történt? — kérde, egész ártatlanul.

— Olvasd — hörgé rekedten s elébem dobott egy gyűrt levelet.

A levelet a kiadó írta.

Alig tudtam a nevetést visszatartani, mi alatt a következő sorokat átfutottam.

— Tisztelt Adolár ur! Költeményeinek kiadását saját bírálattól tettem függővé. De miután az ön ítélete szerint versei egy éretlen ifju ömlengései, be fogja látni hogy méltányosan járok el, midőn kéziratát mellékelve visszaküldöm.

Adolár dult-fult irtózatossá szövegében.

Hasztalan csendesítettem, a legérzékenyebb oldala volt megsebesítve.

— De légy már eszednél — békítettem — legyen benned annyi férfiaság, hogy a consequentiát levonod belőle.

E szavakra már kitört belőle a sértett hiuság.

— Mit? Vonjam le a consequentiát? — Nyugodtan türjek el ily hallatlan megaláztatást?

Kezdtém belátni, hogy minden további szó csak olaj lesz a tüzre. Azért nem is folytattam tovább, hanem magára hagytam.

Pár nap alatt kifujja magát s aztán beáll a szélesend. Akkor higgadtan fog itélni s végre is be fogja látni, — hogy a lecke hasznára váltott.

Másnap értesültem, hogy Adolár beteg lett. A tulságos izgatottság megártott idegeinek s pár napra az ágyba döntötte.

Mire felépült, egészen kijózanodott.

Mosolyogva hálálkodott, de arczán mégis némi keserűség tükröződött.

Scipio.

De e hitközségekkel szemben sok állam főfelügyelő jogát sem gyakorolhatná, mert arról a törvény egy szóval sem intézkedik. Abba pedig nem nyugodna belé, hogy e kérdés is is rendeletileg szabályoztassék, mert az a törvényhozás elé tartozik.

De különben is, a főrendiház elvi okokból nem járul hozzá a recepczióról szóló törvényjavaslathoz, s nem hiszi, hogy ha az egyesítés megtörténne is, az csak némileg is megkönnyítené a törvényjavaslat elfogadását.

Ez okokból nem járul hozzá Szapáry indítványához, hanem a kultuszminiszter hat. javaslatát fogadja el.

Apponyi Albert gróf pártja álláspontját ismertette röviden. Ő Szapáry Gyula gr. indítványát, bár az nyakörleti következményekre nézve teljesen meg fog egyezni az eredeti törvényjavaslat következményeivel, elfogadja, mert ő nem biztos abban, hogy a főrendek nem azért vetették el az izraelita vallás recepcziójáról szóló törvényjavaslatot, mert a kormány egy vallásfelekezetről külön törvény útján intézkedik?

Elfogadja tehát a Szapári indítványát, de kijelenti, hogy ha azt a ház nem fogadná el, ő nincs ellene a kultuszminiszter határozati javaslatának sem.

Mezey Mór a kultuszminiszter hat. javaslatát pártolja.

A pápai követ elutazása.

Nagyvárad magas vendége: Agliardi Antal caesariái érsek és apostoli nunczius harmadfélnapi tartózkodás után tegnap reggel utazott el városunkból.

Ht időzése, hisszük, hogy maradandó nyomokat fog hagyni mindazon katolikusok szívében, kik kellőleg tudják méltányolni a kitüntetés, mely Nagyváradot e magas látogatással érte s még jobban megfogják erősödni a pápai trón iránti hűségben, mely a hazaszeretettel nemesek hogy nagyon össze fér, de sőt csakis mindkettő együtt teszi az igaz katolikust.

A nunczius reggel fél nyolckor esendes misét mondott a rezidencia kápolnájában **Fetsér** Antal segédlete mellett; titkára gróf **Montagnini** pedig a Szent-Vincentz intézeti kápolnában misézett **Bundala** Mihály segédlete mellett.

A nuncziusnál elutazása előtt a bíboros püspök megtette bucsulátogatását és magas vendégét lekísérte a kapu alatt álló kocsijáig, hol kétszer megcsókolták egymást s a legmelegebb üdvözlésekkel bucsuztak el egymástól.

A rezidenciaiból kirobogó első díszes kocsiban a nunczius és Nogáll püspök foglalt helyett, a másodikban a nunczius titkára gróf **Montagnini** di **Mirabella**, dr. **Wolafka** Nándor és **Bundala** Mihály budapesti központi papnevelői lelkigazgató, a harmadikban pedig **Schlauch** Nándor püspöki jószágigazgató, **Fetsér** Antal és dr. **Szemethy** udvari papok.

A pályaudvaron a már jó előre összegyűlt papság és a nagyszámu distingvált publikum várakozott a nuncziusra, mely az I. osztályú váróteremből a Perronra kilépő Agliardit lelkes éljenzéssel fogadta.

Ott voltak: Dr. **Nogáll** János és **Vinkler** József püspökök, a gör. kath. papság élén **Páve**l Mihály püspökkel, **Winterhalter** Antal, **Schiffner** Ede, kanonokok, **Nogely** István, **Kucsovsky** Lajos cz. kanonokok, dr. **Bozóky** Alajos, dr. **Szolesányi** Hugó, az irlalmas rend, **Denes** János plébános, **Kotunovics** Sándor főgymnáziumi igazgató, a püspökségi és káptalani uradalom tisztikara, **Schlauch** Nándor uradalmi jószág kormányzó, **Géczy** Lajos, **Serényi** Gusztáv stb. stb.

A vonat megérkezésének idejéig a nunczius élénk társalgást folytatott **Nogáll** püspökkel, **Páve**l Mihály püspökkel, **Vinkler** József v. püspökkel, dr. **Bozóky** Alajossal s még többekkel.

Mikor a gyorsvonat berobogott az indóházba és megállott, a nunczius mindenkitől

szíves bucsut vett, többekkel kezét szorított és a közönség sorfala között beszállott titkárával együtt egy első osztályú coupéba.

A vonat indulásáig **Agliardi** a waggon ablakánál állott, a harmadik esengetés után hatalmas éljenzés és köszönések között robogott ki a vonat a pályaudvarból. A nunczius kalapját levéve integetett vissza.

Kíséretében voltak: **Wolafka** Nándor cz. püspök, ki visszautazott Debreczenbe, dr. **Bundala** Mihály budapesti központi papnevelői lelki igazgató, ki a nuncziust a fővárosig kíséri el és **Palotay** László 11. sz. kanonok, ki egészen Bécsig együtt marad vele.

**

Korábbi közleményeink kapcsán, a lefolyt ünnepek pótlásául, felemlítjük, hogy az első nap programjába felvett tisztelgés a nagyvárad első munkás betegsegélyező egyesület részéről, másnap utólagosan, a reggeli órákban, mielőtt még a nunczius az intézetek látogatását megkezdte volna, megtörtént.

Az egyesület küldöttsége **Muntyán** János elnök vezetésével melletti tisztelgett.

A szépen összeállított hatásos üdvözlő beszédet **Zsirkay** László polgár olasz nyelven tartotta.

Beszédében kifejezte az egyesület mély hódolatát és tiszteletét a magas vendég iránt és az ég áldását kívánta reá.

Végül pedig felkérte a nuncziust, hogy őket főpapi áldásában részesítse.

A nunczius megköszönvén a tisztelgést, a legfesztelebb beszélgetésbe bocsátkozott a küldöttség minden egyes tagjával, de különösen a szónokkal; **Zsirkay**val beszélgetett huzamosan a ki az olasz nyelvet tökéletesen bírja.

NAPTÁR.

— Április 26. —

Péntek. Róm. kath. Kilit és Mar. Prot. Kilit. Gör. kel. ápr. 14. Arisztark. Izs. Ijar 2.

Nap kel 4 óra 39 p., nyug. 6 óra 45 perc. Hold kelte 4 óra 48 p. nyug. 9 óra 1 p.

Ápril 28. A nagyvárad szőlőbirtokosok közgyűlése.

.. 28. A polgári kör közgyűlése.

.. 28. A szepitési egylet közgyűlése

.. 29. A nagyvárad kereskedelmi kóroda-egylet évi közgyűlése.

Május 1. A szini-idény megnyitása.

.. 3. Lövész egylet választmányi ülése.

.. 5. Lövész egylet közgyűlése d. e. 10 órakor a Városháza tanácstermében.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és **Kiss** czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca.

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

* **Buzaszentelő.** Tegnap könyörögte le az egyház földjeinkre a mennyei áldást. Egyszerű, de kifejezésteljes melódiában énekelték a hívek papjaikkal: »hogy a földnek bő gyümölcsét adjad és megtartsad, — kérünk Téged, hallgas meg minket.« Sajnos, hogy a hívek nem valami nagy számmal vettek részt a szép szertartáson. A városi közönség nagyon önző, nem gondol a szegényekre, kik a földet turják s elfelejtik, hogy ő is azok munkája után él. A szertartásnak különben igen szép idő kedvezett. A székesegyházban a körmenetet esendes mise előzte meg. A körmenet a »nagy templom« nyugati oldalához ment, hol a litánia eléneklése után **Széchényi** Jenő, prépost-kanonok megáldotta a vetéseket és a szőlőhegyet.

* **Bíboros püspökünk elutazása.** **Schlauch** Lőrincz, bíboros püspök ma a reggeli gyorsvonattal rövidebb tartózkodásra Budapestre utazik.

* **Baross holttestének exhumálása.** **Baross** Gábort, az egykori kereskedelmi minisztert annak idején az illavai templomban levő családi sírboltban temették el. Azóta a család díszes mauzóleumot építtetett az Illava mellett levő **Klobusiczon** s most ide fogják átvinni a holttestet. A miniszter hamvait május 9-en fogják új nyugóhelyére szállítani. A kitézött napon a kriptából az érczkoporsót kiemelik s a templomban díszes ravatalra helyezik. A templomban délelőtt **Bende** Imre nyitrai püspök tartja a gyászistentiszteletet, mely után a miniszter tetemét **Trencsén** város halottas díszkocsiján a klobusiczi mauzóleumhoz szállítják és ott örök nyugalomra helyezik. A gyászszertartáson számos orsz. képviselő vesz részt.

* **Rejtélyes halál.** Említettük tegnap, hogy a nagyvárad vár sánczárkában egy hullát találtak és a nyomozás adataiból azt lehetettkövetkeztetni hogy az illető vagy lebukott a 10—12 méter magas várfalról, vagy gyilkos szándékkal valaki ledobta a szerencsétlent a mélységbe. Tegnap délelőtt **Wavrek** vizsgáló bíró jelenlétében dr. **Grósz** Albert törvényszéki orvos dr. **Sztachó** segédkezése mellett megejtette a boncolást és konstatálta, hogy a halál a magasból történt lezuhanás folytán állott be. A szerencsétlen embernek koponyája összevissza van zuzva és az arezán látható sérülésen kívül két kezének csuklója is el van törve. Belsőleg is borzasztó sérüléseket szenvedett: lépe, mája össze van repedve. Mindezek kétségkívül bizonyítják, hogy lezuhanás áldozata. A gyomorbau nagyobb mennyiségű pálinkát találtak, és ez megerősíti **Losonczy** Juliánának azon vallomását, hogy **Gering** Antal a szerencsétlenséget megelőzőleg este nála pálinkázott és ittasan távozott el koresmájából. A rablógylókosság a megejtett nyomozat szerint kizárt, mert **Gering**nél a koresmából távozáskor egy fillér sem volt; még a pálinka árát sem tudta kifizetni. Órája, gyűrűje sem volt soha, így nem felel meg a valóságnak egyik helybeli újság közleménye és a katonáknak tulajdonított gyilkossági kombináció is magától elesik. A szegény embernek két kis árvája maradt.

* **Frigyes főherczeg költözködése.** **Frigyes** főherczeg, **Albrecht** főherczeg általános örököse még vagy ennek az évnek a végén, vagy a jövő év elején **Pozsony**ból Bécsbe költözködik. **Albrecht** főherczeg palotáján, mely szintén ő reá szállott, legközelebb nagyobb-szabásu átalakításokat végeztet a főherczeg.

* **Jegyzői vizsgálat.** A községi és körjegyzői vizsgálatot ez idén folyó hó 24-én és 25-én tartották meg a megyeház kistermében. Szerdán az írásbeli, csütörtökön pedig a szóbeli, — melyen mint vizsgálók jelen voltak: **Szunyogh** Péter alispán, **Tóth** Dezső, **Miskolezy** Árpád, **Hranyiczky** Károly, **Vattay** Gyula, **Keszthelyi** Zoltán és **Szász** Agoston. A vizsgálatra jelentkezők közül csupán egyet vetettek vissza, a többi jó sikerrel letette a vizsgálatot. A jegyző kandidátusok a következők: **Kovács** Lajos (bárándi), **Kajtor** György (udvari), **Sztolarik** Béla (asszonyvásári), **Kiss** Lajos (h-pályi), **Báthory** Kálmán (derecskei), **Molnár** Béla (szalacsi), **Kosztá** János (gyantai), **Farkas** Kálmán (bőszörményi), **Kolbenheyer** Mihály (kristyóra) és **Czibenszky** János (tótvárad) segédjegyzők.

* **Szemle a nagyvárad honvédség felett.** Említettük, hogy **Lahner** Győző ezredes, helyettes kerületi parancsnok Nagyváradra érkezett, hogy a helybeli honvédség felett szemlét tartson. A szemle ezuttal a 4. honvéd gyalogezred gazdasági ügyeire terjedt ki. A parancsnok megvizsgálta a laktanyát, a berendezéseket, felszereléseket és a tapasztaltak felett megelégedését fejezte ki. Az ezredes tiszteletére szerdán este a tiszturak kedélyes vacsorát ren-

dezték, melyen a közös hadseregheli tisztek közül is sokan vettek részt. A helyettes kerületi parancsnok tegnap délben utazott el Nagyváradról.

* **Egy szociálista herceg elfogatása.** Odesszában nagy feltűnést keltett a dussgazdag és előkelő Tumanov hercegnek az elfogatása. A herceg feje volt egy titkos szociálista szövetségnek, amely az ő palotájában tartotta gyűléseit. Elfogatásakor házkutatást tartottak nála s egy egész tömeg izgatott szociálista manifestum kefelevonatát találtak dolgozó szobájában. Hír szerint Tumanow herceg a szerzője annak a fenyegető levélnek, amelyet a ezár nemrég az asztalán talált. Odesszai hírek szerint ebben az ügyben még több szenzációs elfogatás fog történni.

* **Kossuth Lajos hintaja.** Paratyin szerb községben, — mint a szerbországi lapok írják, — egy érdekes hintót őriznek, a melyről azt állítják, hogy valamikor Kossuth Lajosé volt. Kossuth családja ugyanis tudvaivölge Szerbián át menekült Törökországba a világsi napok után. Garasanin Illés, akkori szerb miniszterelnök meghagyásából a saját hintáján utazó családot mindenütt nagy előzékenységgel fogadták. Kossuth családja Belgrád alatt átkelvé Szerbiába, ott a legnagyobb figyelemben részesült s miután Belgrádon megpihent, tovább kísérték. Kossuthné egyik városból a másikba utazván végre Paratyinba érkezett, a hol a vidék legelső embere, Tatár Bogdán házába fogadta. Elindulásakor Tatár Bogdán felajánlotta Kossuthnének a saját kocsiját, a mely könnyűségénél fogva a Paratyinon túl kezdődő rossz hegyi utakon való utazásra sokkal czélszerűbb, mint a család nehézkes hintaja, mely csak sík lapályon volt használható. — Kossuthné a gazda szolgálatkészségét s vendégszeretetét megköszönve, arra kérte Tatár Bogdánt, fogadná el az ő és férje hála jeléül a családi hintót ajándékba. — Így maradt Tatár Bogdán birtokában Kossuth hintaja, a melyben 6 ülés van s oldalán, valamint rugóin a Kossuth-czimert viseli. Tatár Bogdán menyé, fiának, Bogdánovics Tatár Bogdánnak özvegye, Natália asszony még ma is őrzi Paratyinban Kossuth eme hintáját készséggel mutogatja a kocsit. Ha igaz a szerbiai lapoknak ez a híre, ugye történelmi nevezetességű kocsit, mint a Kossuth-ereklyék egyik legértékesebb darabját könnyen visszalahetne szerezni.

* **Még egy lezuhanás a vársánczba.** Farkas Sándor, tépei lakos bérkocsis szerdán este a vasuton érkezett Nagyváradra és Krupka Károlyhoz igyekezett Várad-Velenczére. Egy kicsit be volt kaparászva és a tüzészerraktár közelében elvesztette az egyensúlyt és lezuhant a vársánczba. Farkas az esés következtében súlyos sérüléseket szenvedett a derekán és két katoná segített ki veszélyes helyzetéből. Beszállították a »Biharmenyei közkórház«-ba. Szabó Gábor rendőrbiztos tartotta meg az elővizsgálatot, mert az a gyanu merült fel, hogy ez az eset kapcsolatos lehet a tegnapi számunkban említett hullával. Azonban a nyomozás az ellenkezőt eredményezte.

* **Schopper utóda.** Az elhunyt Schopper György rozsnói püspök utódául — mint a »Pécsi Napló« értesül — Ivánkovics János miniszteri osztálytanácsost szent Lambertről nevezett ezimzetes apátot és Szeged város volt országgyűlési képviselőjét szemelte ki a kormány.

* **Földrengés Nagy-Szalontán.** Ehrlich Mihály nagyszalontai ügyvéd szerdán este hat óra tájban különös meglepetésben részesült. A legkedélyesebben társalgott lakásán egyik nagyváradai kollegájával, midőn földrengésszerű ingást észleltek a szobában és csakhamar megrepedt a mennyezet. A vendég kifutott a teremből, Ehrlich azonban rögtön tisztába jött a földrengés okával és az ablakon keresztül kiáltotta a mélységben dolgozó munkásoknak, hogy meneküljenek, mert rájuk dül a fal. Alig mondta ki a figyelmeztető szavakat, ő is kirohant a szobából. Óriási robaj esőörmpölés követte távozását, melyet a munkások rémes

kiálása zárt be, *Az épület fala két szoba hosszában kidőlt a szomszéd Róth által ásatott pince mélyedésbe. A fal mellett volt butorok is utána estek és össze-vissza törtek.* — A föld munkánál alkalmazott tizenhat napszamos mind oda veszett volna, ha Ehrlich idejekorán nem figyelmezteti őket a veszélyre. A fal azért dőlt ki, mert daczára, hogy közvetlen közelében az alapnál mélyebbre ásták ki a földet, a munkavezető nem gondoskodott a fal megerősítéséről. A hatóság megindította a vizsgálatot.

* **Véres szerelmi dráma.** Orosházáról írják, hogy ott véres szerelmi dráma játszódott le, a melynek hősei Vágó Pál borbélylegény és Steiner Juliska, egy szabónak 16 éves szép leánya. Vágót a mostani zorozáson bevetették katonának, a mikor arra kérte a leányt, hogy várjon rá, míg kiszolgál, aztán nőül veszi. A leánya nem fogadta el az ajánlatot, a mi felett a legény annyira elkeseredett, hogy revolverből kétszer rálőtt kedvesére, ki rögtön meghalt. Az egyik golyó a fejébe, a másik a szívébe furódott. Vágó a gyilkosság után menekülni próbált. Kirohant az utcára, hol csakhamar közrefogták. De élve csak nem került üldözői keze közé, mikor látta, hogy nincs menekülés a csoportosulásban, föbe lőtte magát s meghalt.

* **Erdekes fogadás.** Mint Miskolczról írják Berghammer egri es. és kir. főhadnagy és a Miskolczon időző czirkusz egyik jeles tagja, Paul Lajos, fogadásból Egerből bicziklin indultak Miskolczra. Mind a ketten a 60. gyalogezred egyik hadnagyával fogadtak, hogy az utat Egerből Miskolczra 4 óra alatt teszik meg. — Azonban mind a ketten elvesztették a fogadást, mert Berghammer 10 percznyi, Paul pedig 35 percz késéssel érkezett Miskolczra.

* **Az angol trónörökös és a betűszedők.** A walesi herceg legközelebb elnökölni fog a londoni betűszedők betegsegítő-egyesülete javára rendezendő s lakomával egybekötött ünnepségen. Ezt az elnöklést azonban csak a következő feltételek mellett fogadta el a trónörökös: 1-ször hogy mindenki frakkban jelenjék meg, másodszer, hogy hölgyek ne legyenek jelen, harmadszor, hogy a lakoma csak egy óra hosszúra tartson és negyedszer, hogy — a beszédek ne tartsanak tovább egy óra hosszánál.

* **Köztisztelőben álló urnó halála.** Résztétel vevszük egy derék, tisztos matróna elhunytának hírére. A volt szállósi plébánosnak édes anyját öz. Sztarill Jánosné néhány nap előtt szélhűdés érte egész jobb oldalán. Roknai még reménykedtek felgyógyulásában, mert eleintén kissé jobban volt, de tegnapelőtt már rosszabbra fordult helyzete, hozzátartozói papot hívtak, este behunyta szeméit — örökre. A városunkban elterjedt Sztarill családra mély gyászt hozott elhunytja. Sztarill Sándor, káptalani számvevő, Sztarill Ferencz építész, dr. Székely István theol. tanár, Sztarill János tb. aljegyző nagynénjüket gyászolják az elhunytban. Az elhunyt haszonélvezője volt egy alapítványnak, melyet fia, a volt szállósi plébános hagyott. Most az alapítvány kamatait a tasnád-szántai plébános tanító és templom fogják kapni. Az elhunyt gyászjelentése a következő:

Özv. Simoga Józsefné szül. Fruttinger Róza mint testvér s gyermekéi: Simoga Károly, Simoga Anna férj. Némethy Zsigmondné, számos rokonok nevében is bánattal szível tudatják a jó testvér, sógornő, nagynéne és rokon öz. Sztarill Jánosné, szül. Fruttinger Erzsébetnek f. hó 24-én este 8 órakor rövid szenvedés és a halotti szentsegek ájtatos felvétele után életének 74-ik évében történt esendes elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 26-ik napján délután 4 órakor fognak a Kálvária-utczai 52. sz. a. háztól a róm. kath. vallás szertartása szerint az olaszii temetőben nyugalomra tételni. Az engesztelő szent mise-áldozat

folyó hó 27-én délelőtt 10 órakor fog a váradolaszii plébánia-templomban az egék Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunytnak rokonai, barátai és ösmerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1895. ápril 24. Áldott legyen emlékezete!

* **Meggyilkolt birtokos.** Szegedről rémes gyilkosságot jelentenek, a melynek híre még csak most jutott el oda, pedig már vasárnap éjjel ejtette izgatottságba Szent-Tamás lakosságát. Vasárnap este 8 órakor történt, hogy a község főutczái egyikén, a csendőrlaktanyán két házzal túl agyonverték Theodorovits Döme birtokost, a község volt jegyzőjét. A gyilkosság híre még akkor éjjel nagy izgalmat keltett s azonnal megkezdtek a nyomozást. A véres büntény gyanuja állítólag egy rendőrré irányul.

* **Egy alispán szomorú kötelessége.** Hunyadvármegye alispánja szomorú kötelesség teljesítésére kéri fel az összes törvényhatóságokat; ugyanis tegnap érkezett körlevelében tudatja, hogy a Maros folyó kiáradása következtében Déva város egy része, továbbá Maros-Illye, Sárfalva és Sztretye községek egész területe 10 napig víz alatt állott s így ezen különben is mostoha anyagi helyzetben levő községek, melyek még az 1893. évi vízáradás okozta károkat sem heverhették ki, a legnagyobb inségbe jutottak. 288 család maradt hajléktalanul és a hosszu tél miatt minden élelmiszereiből kifogyott. Ezen árvíz sújtotta szerencsétlenek részére kér a megye alispánja könyöradományokat a törvényhatóságoktól. Ugy hisszük, Nagyvárad város közönségénél nem is hiába zörgetett, legalább a mult erre enged következtetni, mert támogatását már nem egy szerencsétlenül járt község tapasztalhatta.

* **Uj női foglalkozás.** Minden foglalkozási ágra, a mely eddig kizárólag a férfiak birtokában volt, reá vetette már magát az emberiség gyöngébb fele. Vannak női orvosok, ügyvédek, sőt bankhivatalnokok is; — de női kocsis még eddig nem volt. Mint Londonból írják, ott a nőemancipáció már ebben a formában is jelentkezett. — Egy fiatal hölgy ugyanis, a kit eddig szépségéről és zenei tehetségeiről ismertek általánosan, elhatározta, hogy lép a zenemesternő rögs pályájáról és egy bérkocsi bakján folytatja a strugle for the life-ot. A hősi karakterű hölgy igen jól ismeri helyzetének eredetiségét és lehetőleg iparkodik azt kihasználni. A reklám minden nemét felhasználja annak a különös képnak a hirdetésére, a melyet egy elegáns, szép és fiatal hölgy egy hansom-cab bakján nyujthat. Az angol előkelő társaság férfi tagjai között természetesen sikké vált a kisasszony bérkocsiját használni; minthogy pedig egy szép hölgytől senki sem sajnálja a boraválót, a fiatal ladvnak pompás keresete van. Valaki megkérdezte tőle, hogy nincs-e új állásában a fiatal emberek részéről bizonyos tolkadásoknak kitéve, így felelt:

— Ellenkezőleg. Mig zenetanárnő voltam, állandóan ki voltam téve erkölestelen bántalmazásoknak. Most, hogy kocsis vagyok, van legalább egy fegyverem — az ostor.

* **Lemondás.** Dr. Nagy Jakab nagybárdói körorvos állásáról leköszönt. A pályázatot a napokban, midőn a lemondást tudomásul veszik, kiírják.

* **Botrány egy baptista gyülekezeten.** A pécsi baptistákhoz lerándult Mayer budapesti baptista-püspök és nagy szóoklatot mondott, amelyben kiesapott az egyház kebeléből három hívőt. Schäffer Andrást, Spittel Józsefet és Müller Konrádot. Azt mondta, hogy ezeket megszállotta a gonosz szellem és megparancsolta nekik, hogy azonnal hagyják el a gyülekezetet. A kiutasítottak nem akarták elhagyni az imaházat. Ebből nagy esetepaté támadt, amelynek a rendőrség vetett véget. A püspököt (?) pedig visszaküldték a fővárosba.

* **A zöldasztal réme.** Megint felebbezés érkezett be tegnap a László-malom által bérben birt bolthelyiségre Beckay Lajos és társai törvényhatósági bizottsági tagok nyujtották be

és azt vitatják, hogy a szükséges alakítások nem csak nem tartattak be az árverésnél, hanem a szabálytalanságok egész láncolata forog fent. Ezért a határozat megsemmisítésével a bolt helyiségnek Kalenda részére leendő átadását, esetleg újabb árverés elrendelését kéri.

* **A tábori püspök szemle-uton.** Dr. Belepotocky Kálmán, tábori püspök, nagyvárad kanonok szerdán reggel Triesztbe érkezett, hogy ott a tábori lelkészséget megvizsgálja. Szemleutját folytatja Dalmáciába (Ragusa), honnét Boszniába és Hercegovinába megy.

* **Szerencsétlenül járt tűzérkapitány.** A bécsi práterben Perlizh József tűzérkapitányt súlyos szerencsétlenség érte. A kapitány a práteren keresztül akart lovagolni, hogy a katonai műszaki bizottság irodájába menjen, midőn a lova hirtelen megbokrosodott és lovasát levetette magáról. A kapitány oly szerencsétlenül esett fejével lefelé, hogy súlyos agyrázkódást szenvedett és koponyacsontja is megrepedt. A szerencsétlenül járt kapitányt eszméletlenül szállították kórházba.

* **Ülés és pénztárvizsgálat a megyén.** Biharvármegye központi állandó választmánya f. évi május hó 2-án délelőtt 10 órában az alispán elnökle alatt ülést tart a megyeház kistermében. — Ma délelőtt Szunyogh alispán elnökle alatt pénztárvizsgálat lesz, melynek eredménye bizonyára az lesz, hogy mindent rendben találtak.

* **Kisbér kimult.** A magyar lötenyésztes egyik büszkesége, Kisbér egy távirati jelentés szerint kimult. Kisbért, amely Baltazzi Artsztidé volt, a 70-es évek közepén egész Európa legjobb lovanak tartották. Az egyedüli magyar ló volt, amely az angol Derbyt megnyerte. Miután győzelmeinek hosszu sorát és versenykarrierjét befejezte, előbb Angliában volt hosszú ideig apaló, de itt nem kedvezett ivadékaiknak a szerencse. 1887-ben 150,000 márkáért Németországba került s azóta a német lötenyésztestet szolgálta és pedig kitűnő eredménnyel. A jeles állat németországi ivadékaik két Derbygyőztes is volt: Hardenberg és Sperber, összesen német ivadékaik pedig 650,970 márkát nyertek a versenypályákon.

* **A mohácsi gyujtogató.** Mohácsról az idén már a harminczadik gyujtogatást jelentik. Dunkel Adolf gépgyára gyuladt ki legközelebb s oltás közben egy ember súlyos égési sebeket szenvedett. A lakosságot már valóságos rémületben tartja a titokzatos gyujtogató, kinek a gyámoltalan mohácsi rendőrség sehogy sem tud nyomára jönni.

* **Lóbetegség a szomszédban.** Geszt községben a lovak között a takonykór járványként lépett fel. Eddig 3 lovat kellett lebunkózni. Bölöny György főszolgabíró az óvóintézkedést megtette.

* **Lezuhant szikla.** Óriási robaj között omlott össze és zuhant le a völgybe egy hatalmas szikladarab Tyssa és Reiza csehországi városok között. Hétfőn éjjel irtózatos dördülés és robaj riasztotta fel a nevezett városok lakóit, a kik nem is sejtették, hogy mi történt. Csak hosszas kutatás után jöttek rá, hogy sziklazuhanás volt, mely az érzékenységben közel kétszáz öreg faóriást pusztított el. A szikladarabok szerteszét hevernek az erdőben és eltakarításukra több ezer szekeret kell majd igénybe venni. Valószínű, hogy a víz valahol meglazította a homokkőből álló sziklát, s ez okozta a zuhanást.

* **APRÓ HIREK.** Az osztrák honvédség adlátusa Az osztrák Landwehr főparancsnoksági adlátusának helyét, amely Waldstiften tábornoknak a közös hadsereg kötelékébe való átlépése óta betöltetlen volt, most ismét be fogják tölteni. Mint Bécsből jelentik erre az állásra Succovati Ede altábornagy, a Brünnben állomásozó 4. gyaloghadosztály parancsnoka van kiszemelve. — **Aradon** Gázdó István 3. huszárezredbeli közhuszár egy rendőrjár-

rattal összetűzött és négyet közülök könnyen, egyet súlyosan megsebesített. A garázda huszárt átadták az illetékes hatóságnak. — **Knézén** Csikán Mita odaváló lakost egy ismeretlen ember szíven lötte. A tettest nyomozzák.

x **Halestély.** A Wöber-szálloda kerthelyiségében ma és minden pénteken este halászlé és turócsusza fog kiszolgáltatni, friss sör és jó cigányzene mellett. 0—2.

DIVAT. Női felöltő minden magyar hölgy eszménye: szép női felöltő legjutányosabban esakis a legjobb hirnével bíró **Neumann I. Mihály** Nagyvárad-Olaszi, Léway-palota Biharvármegye kizárólag legnagyobb kész női felöltők áruházában szerezhető be. **Szolid alapra fektetve,** gyári szabott árak minden darabon láthatók, árenengedmény nem létezik, a tulfizetés ki van zárva.

Hivatalos közlemények.

A szőlőbirtokosság figyelmébe.

Az 1894. évi XII. t.-cz. 61. §-a rendelkezése értelmében a szőlőművelés előmozdítása céljából Nagyvárad város területén hegyközség megalakítása szükséges, ennélfogva az idézett törvényezikk végrehajtása tárgyában kihoesátott 48000—1894. sz. rendelet alapján a hegyközség megalakítására s a hegyközségi rendtartási szabályzat tárgyalására szükséges alakuló közgyűlés határidejéül 1895. évi április hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája kitűztetik.

Mely közgyűlésre a nagyvárad szőlőbirtokosok azon értesítés mellett azzal hivatnak meg, hogy a közgyűlés a városház tanácsstermében fog megtartatni, s hogy a hegyközség alakításának kimondására a birtokosok birtokarány szerinti egy harmadának hozzá járulása szükséges.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1895. évi márczius hó 27-ik napján tartott üléséből.

Sal Ferencz,
kir. tan. polgármester.

6748—1895.

Hirdetmény.

Nagyvárad-Ujváros, Olaszi, Váralja, Velenze, Csillagváros és Külváros városrészekre, továbbá a szőlőhegyen lakókra vonatkozó és a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott IV. osztályu kereseti és tőke kamat adó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. tcz. 18. §-a értelmében 8 napi közszemlére vagyis f. évi április hó 27-ik napjától május hó 4-ik napjáig bezárólag a városi adóhivatal 10-ik számú szobájában azon figyelemzetéssel tétetnek ki, miszerint az érdekelt adókötelesek a jelzett lajstromokban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ilyenmü adóval már a múlt évben is megróva voltak a lajstromok közzétételét követő 15 nap alatt, míg azon adózók pedig, kik e kivetési lajstromokban megállapított adóval a kivetés évben első ízben vannak megróva, adójuknak adókönyvecskéjükben történendő bejegyzését követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz ezimezve a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban benyújtatják.

Nagyvárad, 1895. április 25-én.

Bordé,
adóügyi tanácsos.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Arad felé 4-25.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

IRODALOM.

„Feladatunk a polgári házassággal szemben.”

Uj korszak veszi kezdetét Magyarországon a polgári házasság életbeléptetésével. Uj gondolkozásmód, uj elvek, uj köz- és magánjogi állapotok jutnak uralomra az uj törvénytényel.

Sok tekintetben fog korlátoztatni az egyház hatásköre s megnehezíttetni munkája, de egyszersmind egyes sérelmei orvoslást nyernek.

A jogok és kötelességek beható ismerete nélkül lépni át az uj korszak küszöbét nagy mulasztás volna bárkitől, főképpen ha megfontoljuk, hogy uj jogállapotban a félreértés és zavar százszorosan hatványozódik.

Joggal merülhetnek föl tehát lelkünkben a kérdések:

Minő lesz különösen a lelkész helyzete az uj korszakban?

Mi lesz teendője az uj törvény által teremtett jogállapotban?

Mikép felelhet meg hivatásának úgy, hogy egyházának buzgó apostola lehessen s a mellett a haza hü polgára maradjon?

Ezen fontos kérdésekre felel meg »Feladatunk a polgári házassággal szemben» című művem.

Ily munkának fontosságát tudja mindenki, a ki becsüli úgy egyházát, mint hazáját s nem akar törvényellenes cselekedeteivel oktalanul és szükség nélkül is harcot fölidézni a kettő között. Szükséges voltát érzi mindaz, a ki megkímélni akarja magát attól, hogy akár egyik, akár másik hatalom sujtó karját érezze, mikor lelkiismereti sérelme nélkül azt kikerülheti.

Mivel a helyes eljárásnak alapja esakis a törvény megértése lehet, művemben előre bocsátom mindazon fogalmak magyarázatát, melyeken az egyházi és polgári törvényhozás intézkedései fölépülnek.

Az 1894: XXXI. törvényezikket a házassági jogról s az ugyanazon évi XXXII. törvényezikket a gyermekek vallásáról egész terjedelmében közlöm.

Utánna közzé teszem a Rauscher kardinális által szerkesztett s Róma által jóváhagyott Instrukciót: De indiciis ecclesiasticis, mely röviden tartalmazza az egész egyházi házassági jogot.

A házassági akadályokat összehasonlítom a két törvényhozásból.

Gyakorlati útmutatást nyujtok a lelkész számára.

Feleletül a legfontosabb kérdésekre bőségesen idézem a reájok vonatkozó pápai encyklikákat, római decisiókat s a külföldi szaktekintélyek véleményeit.

Személyes összeköttetésbe léptem Franciaország oly egyházi férfialival, kiknek egyike mint a házassági törvénytények elnöke, másika mint jeles jogász és író az egész világon tekintélynek örvend.

Művem legalább 15 ivnyi terjedelemmel egy hónap mulva kerül sajtó alá.

Előfizetési ára 1 frt 50 kr. Három-négy sacrum elvégzése fejében is adhatom.

Kérem az érdeklődőket, főképen paptársaimat, sziveskedjenek engem előfizetési szándékukról lehető legrövidebb idő alatt értesíteni. Szatmártt, 1895 április hó.

Bagossy Bertalan,
püspöki szertartó.

— „Életföladat és életörömük.” Konferencia, felolvasta folyó évi márczius hó 24-én a pécsi katolikus körben Kozáry Gyula Kapható szerzőnél. Ára 10 kr. — Szerző kiadásában még megjelentek a következő munkák 1. Kornak bölcsellete, nagy monografia, ára 3 frt. 2. Az átöröklés problémája, ára 50 kr. 3. Korkérdések, konferencia beszédek, ára 1 frt. 4. Egyházi emlékbeszéd a szigetvári Zrinyi-emlékűnnepélyen, 1894-ben, ára 10 kr. 5. Egyházi emlékbeszéd a mohácsi vész évfordulóján, 1894-ben, ára 10 kr. Minden munkák megrendelhetők Pécselt a szerzőnél.

E G Y L E T.

A Szent-István társulat folyó 1895. évi (XLII-ik) rendes nagygyűlését 1895. évi május hó 2-án fogja megtartani a budapesti papnevelde disztermében.

A nagygyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Alelnöki jelentés.
3. A Tudom. és Irod. osztály új tagjainak kihirdetése.
4. Igazgatói jelentés.
5. Titkári jelentés.
6. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1894. évi számadásról s a pénztárnok részére a felmentvény megadása.
7. Jelentés a társulati pénztár állapotáról.
8. Az 1895-re előirányzott költségvetés beutalása.
9. A társulati igazgatónak hivatalában újból hat évre való megerősítése.
10. A választmány megújítása és kiegészítése.
11. Esetleg indítványok.
12. A jegyzőkönyv hitelesítésére két-tagu bizottság kiküldése.

Budapest, 1895. április 22-én.

Hummer Nándor,
titkár.

REGENY-CSARNOK.

Az apai vér.

Regény.

Írta: Edhor J.

(20)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

— A királyi sas még egy napig ült fájdalmas helyzetébe mélyedve s akkor nehézkösen felemelkedék s azon irány felé repült, merre a világtengert gyanítá.

— Még meg van teljes erőm — mondá. — Életemet egy sziklahasadékon kinlódjam-e át testvéreim kegyességére szorulva és várva? — Nem, kedvesebbe, megyek az önként választott halálba, melyet nekem, vagy a hullámok vagy valamely vadász golyója fog nyújtani.

— És elrepült. A szegény királyi sas csak hamar megtalálta a haláldíját magas röptéért. Ella szemeit nyugtalanul jártatá az elbeszélő sötét arcán. Miért vegyítette ezen mesét társalgásukba? Nem volt egyéb a mit mondjon?

Ella szereti Haldent, szereti mindenek felett s Halden... mesét mond neki! E férfi talány volt s maradt ezutánra is! Az hízelt Ellának, hogy a tanár udvarlója közé tartozik. Mily fáradságba és önmegtartóztatásba került, míg figyelmét és érdeklődését irányában felkelthette! És ismeri-e ő most egészen kikutatatlan lélekét, melynek ismét és ismét ismeretlen mélységeit mutatja fel, s mely fölött nincs neki hatalma? Halden nem volt csak kizárólag szalon ember, a mint ő előbb gondola, s kinek könnyű társalgásához szokva volt. Néha a fényes és udvarias külszin alatt oly sajátságos szívemélység s egyenes jellem mutatkozék, hogy ő elbámulva és megrémülve zárta le előtte szemeit. Mint hitves szigorú erkölcsével és komoly méltóságával nagyon alkalmatlan, sőt kiálthatatlan volna. Gondolt Ella valaha arra, hogy Halden nevéjé legyen? Ella szöke, fürtös fejét rázogató. Az csakugyan ritka győzelem volna, hogy a nagyrebecsült férfit lábainál lássa! Ez egyért szívesen elhagyta volna többi udvarlóját, de akaratlanul érezte, hogy egy idegen hatalom uralkodik rajta, mely ellene harcol.

— Az ön elbeszélése nagyon szomorú Halden tanár ur.

Miért nem maradhatott a sas társai között? Az a legbiztosabb lett volna, s nem kellett volna ellenségeskedést tűrnie!

Leirhatatlan villámló tekintet tört elő Felix szemeiből.

Ella zavarodottan nézett a földre. Arnyék vagy fény volt-e az? Az Ella szíve gyöngén megrezdült.

VII.

— Fogja meg azt az embert! Az veszélyes betörő!

— Ragadja meg! — hangzik zavartan össze-vissza.

A magas aransárga kalászos mezőn különös ember-vadászat kezdődik. Egy rendőr és egy mezei munkás üldöznek egy futó embert, a ki megfoghatatlan kintartással már fél óra óta futkos kereken a határon, menekülést keresve. Ez két rendőr elől ugrott meg, midőn a kerületi városba szállították s most ezek lihegnek, minden erejük megfeszítésével azon kevés számú munkás kíséretében, kik esetleg a közelben voltak, háta mögött.

Ugy látszik, hogy nem sikerül megfogni a rablót. Csodálatra méltó ravasz-sággal kerülte ki egy hatalmas ugrással az elfogatást s aztán gyorsan, mint egy vadász kutya rohant az erdő felé.

Két ur lépett ki akkor a zöldelő lombátorból s bámulva vették észre az üldözést a mezőn.

— Az a férfi ide tart. Ne várjuk be s aztán ne tartóztassuk fel Halden tanár ur?

A beszélő egy magas növésű tiszt volt kellemes arcvonásokkal s bátor, fénylő szemekkel.

— Ugy látszik. Bizonyosan valami szegény ördög, kinek a rendőrök a sarkában...

— Fogják meg azt az embert! Az egy nagy rablót! Fogják meg! Fogják meg — kiabálták az üldözők nagy zajjal.

A tiszt gyorsan revolvért vett elő.

— Lőjje le! Igen lőjje le! — ordítózák lihegve a rendőrök.

— Ne löjjön Nordenlicht báró ur; hátha feltartóztathatjuk addig, míg az emberek ide érnek.

Halden tanár vizsgálódva emelé fel kezét szemei fölé.

Az üldözött férfi mintegy iramszarvas rohant a zöld síkságon. Az oltalmazó erdőt majdnem elérte s el is érte volna, ha a két férfi nem lépik elébe. Ugy látszik észre vette az új veszélyt, mert azonnal lassabban kezdett futni; de jobbra és balra közeledtek az üldözők, nem volt menekvés. Előre ugrott s ép az egy közeli esalíthba akart rejtőzni, midőn egy döngő hang megállásra szólítá föl. Halden tanár és Nordenlicht báró utjába állottak. A férfi csak nem felordított, midőn az új támadókra egy pillantást vetett.

Halden tanár keményen ragadta meg karját. Ne kísérsen meg semmi ellen állást, mert úgy is hasztalan volna — mondá nyugodtan.

Lángoló tekintettel nézte végig az idegen külsejét a tanár s azonnal azon koldust ismerte fel benne, ki neki a fővárosban oly titokteljes szavakat sugott fülébe.

— Engedjen menekülnöm — mondá az idegen halkán; s hatalmas kísérletet tőn, hogy magát kiszabadítsa.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A győriek ovációja a nuncziusnak.

Győr, ápril 25. (A »Tiszantul« magántávirata.) A győriek küldöttsége: Reidl kanonok, gróf Majláth plébános és Giesswein püspöki titkár Komáromban várta az érkező pápai követet, hol gr. Majláth szép beszédben üdvözölte.

A nunczius röviden, de igen meleg szavakban köszönte meg a küldöttség üdvözlését és az ő szalonkocsijába hívta meg őket, ahol szellemesen társalgott velük latinul.

Amint a vonat a győri pályaudvarra berobogott, szünni nem akaró »evviva« éljen-kiáltások hangzottak fel és megújultak még erősebben, még lelkesebben, midőn Agliardi kilépett a kocsiból és nyájasan köszönte a nem várt, rendkívül megható ovációt.

A pályaudvar felséges látványt nyújtott.

Óriási néptömeg élén ornátusban Zalka, Holdházy püspökök, a székes káptalan, az összes városi papok, benczések és a karmeliták priorja várták az ünnepeket.

Az éljenek csillapulta után Zalka püspök intézett Agliardihoz beszédet, melyben arra kérte, hogy tolmácsolja a Szent Atya: a Pápa előtt a győriek hódolatát szeretetét.

A nunczius meghatottan köszönte meg, az agg főpap üdvözlését s midőn bucsuképpen majd mindegyik közelbe jutott főpappal kezét szorított, a közönség éljenzése és kendő-lobogtatása közben elfoglalta szalonkocsiját és tovább utazott.

A nyitrai választás.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) Kormányparti lapok a nyitrai „eredményt“ ünneplik. A Magyar Esti Lap örömmel jelenti, hogy Hováth piarista igazgató Janitsra szavazott és két pap összeölekezett és sirt örömeiben, midőn kihirdették, hogy a kormánypart győzött. (?) A szavazók tömeges visszautasítását azzal indokolják, hogy a papok kivándorlottak és elhunytak helyett más embereket vezettek szavazni.

Az igazság pedig az, hogy a visszautasítások legnagyobb része nem a személynemesség címén, hanem a lajstromok hiányos vagy a bevállással nem betűszerint egyező adatai alapján történtek. Összesen 369 szavazatot dobtak vissza.

Az eredmény fél 8 órakor lett kihirdetve; e szerint Janitsra esett 933 szavazat gr. Zichyre pedig 847. — Az ellenzék bizalmi férfiai a jegyzőkönyvet nem is írták alá. A választás ellen beadandó kérvény megszerkesztésére dr. Günthert kérték föl.

A nunczius utja.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) A Nagyváradról visszautazó pápai nunczius ma 1 óra 50 perczkor érkezett ide a keleti pályaudvarra, hol Venczel Antal papnevelő int. aligazgató, dr. Való Simon pápai kamarás, Puri Iván tanulm. felügyelő és Demény Dezső szentszéki jegyző fogadták. — A nunczius 2 óra 5 perczkor Bécsbe indult.

Uj aranybánya.

Budapest, ápril 25. (Saját tud. táv.) Oroszországban, a Don vidékén új és igen gazdag aranybányákat fedeztek fel. — A kormány azonnal szakértő mérnököket küldött ki, hogy üzembe vesse a bányákat.

Az angolok Czitralban.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) Robertron tábornoknak Simlából kelt jelentése szerint az angol csapatok Csitralban az ostrom alatt 39 halottat és 62 sebesültet veszítettek.

Árviz.

Budapest, ápril 25. (Saját tud. táv.) Zrablya, Bács-Bodrog megyei község gátját két helyen szakította át a Tisza gátja. 350 ház került víz alá; ezek közül 102

már bedőlt. — Felvincz és Nagy-Enyed közt a kiárad Maros a vasúti töltést 60 méternyi hosszúságban alámosta. A töltés tegnap beomlott.

Kossuth Ferencz.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) A mai ülésen Péchy Tamás beszéde után lépett be az országgyűlés termébe Kossuth Ferencz, ki a baloldalon Helfy Ignác mögött foglalt helyett. A szavazás alkalmával — mely fölállással történt — ő is fölállott a Wlassits indítványa mellett.

A szerb szkupcsina.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) A liberális képviselők részt vesznek a szkupcsina ülésén, melynek elnökévé Nikolajevics Szvetozár volt minisztert nevezte ki a király.

Hadgyakorlatok.

Budapest, április 25. (Saj. tud. táv.) A Pécsre tervezett nagy gyakorlatok helyett ott csak dandárgyakorlatok fognak tartatni. A nagy gyakorlatok színhelye az idén Bánffy-Hunyad környéke. Beck tábornagy, Galgóczy és Forinyák altábornagyok kíséretében már beutazta Erdélyt, hogy a hadgyakorlatok tervére nézve ő Felsőének jelentést tegyen. A hadgyakorlatokban a 7. és 12. hadtest vesz részt.

Miniszter párbaja.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) Szt.-Pétervárról táviratozzák, hogy Annenkov tábornok Witte pénzügyminisztert párbajra hívta ki, mert a miniszter a tábornok számadónak helyességét vonta kétségbe. — A pénzügyminiszter a kihívást elfogadta és jelentést tett a cárnak.

Közgazdaság.

Ausztrália vajkivitele.

Ausztrália hova tovább nagyobb erőt fejt ki, hogy föld- és állatterményeivel Európát eláraszsa. Első sorban az angol piacot igyekeznek meghódítani, a honnan gazdasági terményei lassan az egész continensen szétfolynak. Ide vonatkozó kísérletei fagyasztott hússal már eddig is ismeretesekek, legújabbban az ausztráliai vaj kezd egyelőre az angol piacon jelentkezni.

Egy német lap azt írja, hogy a nagy mérvben növekedő szállítmányok következtében az ausztrália és neuseelandi vaj ára a londoni piacon már is tetemesen alászállott.

E világrész gyorsan emelkedő kivitelét mutatják az előtünk fekvő számok. Statisztikai adatok szerint 1890. óta folytonos emelkedésben van a kivitel s a f. 1895. évi január és február hónapokban már 27.197 hordót tett ki. Egy hordó tartalmaz netto 95. 5 kgrammot, tehát a két havi kivitel 2.597.313 5 kg. 25.973.135. 9. Nagyvárad, 1895. április hó.

Rimler Rál.

Gazdasági egyesületek ezredéves kiállítása.

A kollektív kiállítást rendező gazdasági egyesületek mult hét folyamán Budapesten a Köztelken közös értekezletet tartottak, s ez alkalommal a képviselt gazdasági egyesületek a legnagyobb lelkesedéssel járultak hozzá az impozánsnak ígérkező csoportos kiállítás tervezésének megvalósításához. A kiállításban való részvételét eddig 52 gazdasági egyesület jelentette be, tehát a kiállításon a gazdatársadalom

tevékenységének képviselőit jut Magyarország minden részéből.

A kiállításnak több, a laikus közönségre nézve is igen érdekes pontja lesz.

Ilyenek: a szarvasmarha és ló modellek, melyeket kitűnő állapot szobrászunk, Vastagh fog készíteni egy-ötöd kicsinyítéssel, színezve.

Továbbá egyes vidékek gazdasági életére jellemző gazd. objektumoknak domborzati képekben s modellekben való bemutatása.

Igy p. o. a Szolnok-Doboka és a Naszód m. gazd. egyletek szőlő és minta telepüket, kertjüket stb. modellekben állítják ki. Utóbbi ezeken kívül egy palócz házat, a debreczeni gazdasági egyesület a Hortobágy képét mutatja be, gémes kutakkal, szárnyékkal s vasalóval stb.

Ép ily érdekes lesz Magyarország különböző vidékein használt gazd. kézi eszközök gyűjteménye. fényképfelvételekkel együtt, melyek illusztrálják az eszközök használatát, továbbá a főbb miveleti növények és talajnemek gyűjteménye stb.

Ez a kiállításnak általános része; a másik része, melyben a gazd. egyesületek működésének eredményei jutnak kifejezésre, térképekből, grafikus táblázatokból s művekből fog állani, melyekben a gazd. egyesületek történetük s tevékenységük; ezzel együtt gazdasági életünk társadalmi fejlődésének tanúságos és maradandó emlékeit fektették le.

A kiállítás tárgyainak előkészítését a gazd. egyletek megállapított terv szerint az ország minden részében megkezdtek.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. április 24.

Készaru üzlet. Készbuza ma ismét 19 krral drágult és malmaink vételkedve nagy forgalmat létesített, melynek folyamában 60.000 q. hazai buza kelt el.

Idegen buzákból nem volt forgalom.

Rozs irányzata változatlan, 5.80—5.95 forinton adott el.

Arpa irányzata nyugodt.

Tengeri irányzata változatlan.

Zab irányzata esendes. Elkelt: 200 q. 7 frt, 100 q. 6.93½ frt. 100 q. 6.90 készpénzfizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
F a j	Mínős. szék. hektól.	100 kgr. ára		Mínős. szék. hektól.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
"	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
"	uj	82	7.50	83	7.55	---
Tiszavidéki	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	7.35	79	7.40	7.45
"	uj	80	7.45	81	7.50	7.55
"	uj	82	7.55	83	7.60	---
Pestvidéki	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
"	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
"	uj	82	7.50	83	7.55	---
Fejérmegyei	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
"	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
"	uj	82	7.50	83	7.55	---
Bácskai	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	7.40	79	7.45	7.50
"	uj	80	7.40	81	7.55	7.60
"	uj	82	7.50	83	7.65	---
Román	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	---	79	---	---
"	uj	80	---	81	---	---
"	uj	82	---	83	---	---
Szerb	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	---	79	---	---
"	uj	80	---	81	---	---
"	uj	82	---	83	---	---
Bolgá	uj	74	---	75	---	---
"	uj	76	---	77	---	---
"	uj	78	---	79	---	---

II. Határidő üzlet. Gabonakeresbedőink figyelmébe ezen a téren összpontosul és a spekuláció működése a nap folyamában többszöri irányzatváltozást hozott létre, mely magasabb és alacsonyabb árak jegyzésében nyert kifejezést. A főfigyelem buza ószre iránt mutatkozott, mely 7.23 frttal kezdve, 7.19 frtíg csökkent, később 7.24—7.28—7.30—7.26 frton ingadozott és 5.28—7.31 frton zárult.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.30—7.40 frt, buza május—júniusra 7.20—7.32 frt, rozs tavaszra 5.98—6.10 frt, tengeri máj.—jun. 6.68—6.82 frt, zab tavaszra 6.57—6.62 forint, szept. okt. 6.10—6.14 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.50—10.60 forint.

Sertés-üzlet.

K ő b á n y a, április 24. Készlet: 153.017 drb. Urasági öreg kővér I. rendű: 45—45½ kr.; közép: 44—45 kr.; sülde kővér: 47½—48 kr.; sovány: 46—47 kr.; román: —; Szerb kővér 46—46½ kr.; könnyű 44½, 45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: esendes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. április 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	---	---	---	123.25
Magyar koronajárdék	---	---	---	99.35
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	---	---	---	126.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	---	---	---	104.---
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	---	---	---	125.---
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	---	---	---	98.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	---	---	---	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	---	---	---	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	---	---	---	162.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	---	---	---	149.50
Oszták járadék papírban	---	---	---	101.50
Oszták járadék ezüstben	---	---	---	101.50
Oszták járadék aranyban	---	---	---	123.75
Oszták korona járadék	---	---	---	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	---	---	---	159.---
Oszták-magyar bankrészvény	---	---	---	1090.---
Magyar hitelbank részvény	---	---	---	461.50
Oszták hitelintézet részvény	---	---	---	198.30
Oszták-magyar államvasúti részvény	---	---	---	430.75
20 frankos arany (Napolcond'or)	---	---	---	969.---
Német birodalmi márka	---	---	---	59.80
London vista	---	---	---	122.35
Paris vista	---	---	---	48.50
20 márkás arany	---	---	---	11.95

NYILTTÉR.

FEKETE és kék KAMGARN
öltönyök 15 frt,

dívtos Cheviot öltönyök 12
és 17 frtért kaphatók.

NEUMANN M.

férfi-ruha-üzletében
Nagyváradon

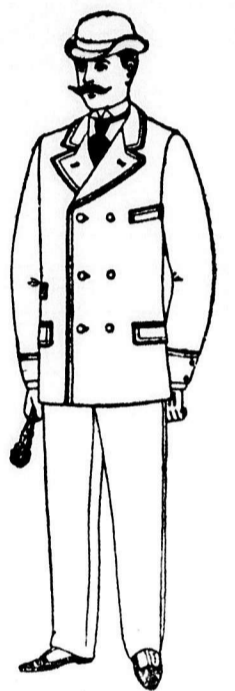
esakis Bémer-tér, Kishídő.

(Czégemet hasonnevű
czéggel kérem össze nem
téveszteni.)

Vidéki megrendelések után-
vét mellett eszközöltetnek.

Meg nem felelő árak szive-
sen kieserlettetnek.

29—75

ERÓDI H.

czukrászata

Renoválás következtében néhány napra a
színházi kioszkba

tételet át, a hol úgy mint eddig a n. é.
közönségnek mindennel szolgálatjára áll.

Rendelések azonban az üzlet helyiség-
ben is felvállaltatnak.

Teljes tisztelettel

(100) 2—4

E r ó d i H.

Hirdetéseket

elvállal jutányos áron

0—22 (22)

a

„Tiszántúl“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apáczá-utca 3.